

MONETĀRAIS BIĻETENS

12
2003

Latvijas tautsaimniecības attīstības rādītāji 2003. gada decembrī liecināja par augsta izaugsmes tempa saglabāšanu. Īpaši straujš bija naudas piedāvājuma kāpums, palielinoties gan iekšzemes uzņēmumu un privātpersonu noguldījumu, gan skaidrās naudas apgrozībā (bez atlikumiem banku kasēs) atlikumam (attiecīgi par 73.3 milj. latu un 26.3 milj. latu). Stabils bija iekšzemes uzņēmumiem un privātpersonām izsniegto kredītu atlikuma pieauguma temps.

2003. gada beigās valsts konsolidētā kopbudžeta fiskālais deficīts bija 103.2 milj. latu (1.8% no prognozētā iekšzemes kopprodukta; zemākais līmenis pēdējo piecu gadu laikā).

Valsts konsolidētā kopbudžeta ieņēmumi 2003. gadā salīdzinājumā ar iepriekšējo gadu pieauga par 11.3%, bet izdevumi – par 9.2%. Decembrī valsts konsolidētā kopbudžeta fiskālais deficīts palielinājās par 97.9 milj. latu. Krasi pieaugot izdevumu apjomam, decembrī bija vērojams gan valsts pamatbudžeta fiskālais deficīts (41.2 milj. latu, 2003. gadā – 110.9 milj. latu), gan valsts speciālā budžeta fiskālais deficīts (34.6 milj. latu, bet 2003. gadā šajā budžetā – 18.8 milj. latu pārpalikums). Fiksēts arī pašvaldību konsolidētā budžeta fiskālais deficīts. Joprojām turpināja augt nodokļu ieņēmumi, decembrī pārsniedzot iepriekšējā gada atbilstošā perioda līmeni par 5.8% (2003. gadā – par 11.3%).

2003. gada beigās palielinoties valsts budžeta izdevumiem un fiskālajam deficītam, pieauga banku sektora kredīti centrālajai valdībai un vienlaikus saruka centrālās valdības noguldījumu atlikums gan bankās, gan Latvijas Bankā. Banku sistēmas neto kredīts valdībai decembrī palielinājās par 109.9 milj. latu.

Patēriņa cenu pieaugums decembrī salīdzinājumā ar novembri samazinājās (līdz 0.2%), bet patēriņa cenu gada inflācija nemainījās (3.6%). Cenu kāpumu decembrī ietekmēja uztura produktu cenu pieaugums (1.1%; galvenokārt dārzeņiem, augļiem, maizei un labības produktiem). Savukārt cenu atlaides noteica apģērba un apavu, kā arī ar mājokli saistīto preču cenu sarukumu. Vidējais cenu līmenis 2003. gadā salīdzinājumā ar 2002. gadu paaugstinājās par 2.9%.

Salīdzinājumā ar iepriekšējiem mēnešiem mazinoties sezonāli nodarbināto skaitam, nedaudz (līdz 8.6%) palielinājās reģistrētā bezdarba līmenis. Nodarbinātības valsts dienestā reģistrēto bezdarbnieku skaits decembra beigās bija par 0.4% lielāks nekā novembra beigās un par 0.9% lielāks nekā 2002. gada decembra beigās.

Decembrī plašajai naudai M2X pieaugot par 4.6%, šā rādītāja gada kāpuma temps sasniedza 21.1% (augstākais kopš 2002. gada vidus). Par 4.6% palielinājās arī skaidrā nauda apgrozībā (bez atlikumiem banku kasēs) un iekšzemes uzņēmumu un privātpersonu noguldījumu atlikums, bet šo rādītāju gada pieauguma temps sasniedza attiecīgi 10.7% un 25.4% jeb par 0.4 procentu punktiem un 1.0 procentu punktu vairāk nekā novembrī. Īpaši straujš bija latos piesaistīto noguldījumu atlikuma kāpums (83.8 milj. latu jeb 8.8%), tāpēc iekšzemes naudas piedāvājums M2D decembrī palielinājās par 7.2% (gada pieauguma temps – 23.4%). Straujais termiņnoguldījumu (galvenokārt ar 1–6 mēnešu termiņu) atlikuma pieaugums (60.6 milj. latu jeb 9.2%) noteica pieprasījuma noguldījumu īpatsvara samazināšanos noguldījumu kopapjomā par 1.8 procentu punktiem (līdz 56.8%).

Iekšzemes uzņēmumiem un privātpersonām izsniegto kredītu atlikums decembrī palielinājās mazliet lēnāk nekā novembrī (par 73.6 milj. latu jeb 3.0%), un šā rādītāja gada kāpuma temps saruka par 0.1 procentu punktu – līdz 37.5%. Vairāk pieauga privātpersonām izsniegto kredītu atlikums (par 45.5 milj. latu jeb 6.4%, t.sk. kredīta mājokļa iegādei atlikums – par 37.4 milj. latu jeb 8.3%). Tādējādi kredītu veidu dalījumā joprojām dominēja hipotēku kredīta atlikums (pieaugums – 40.6 milj. latu jeb 5.5%). Straujāks nekā parasti bija industriālā kredīta atlikuma kāpums (25.5 milj. latu jeb 5.1%).

Decembrī, pieaugot no rezidenti piesaistīto līdzekļu apjomam, banku sektora ārzemju pasīvos turpināja palielināties arī saistības pret ārvalstu bankām (par 110.8 milj. latu jeb 14.6%), bet banku sistēmas tīrie ārējie aktīvi samazinājās par 63.2 milj. latu (banku sektora ārzemju aktīvi saruka par 23.6 milj. latu).

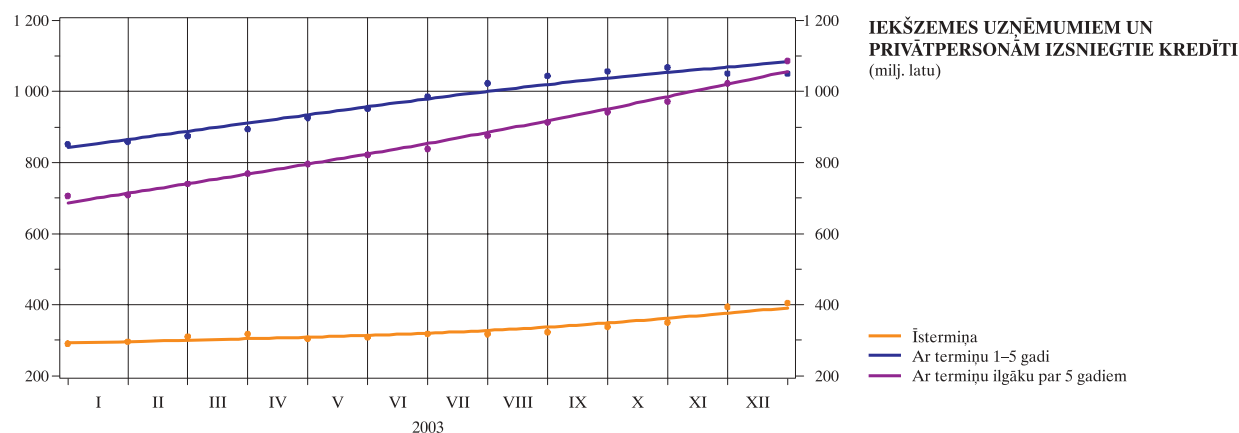
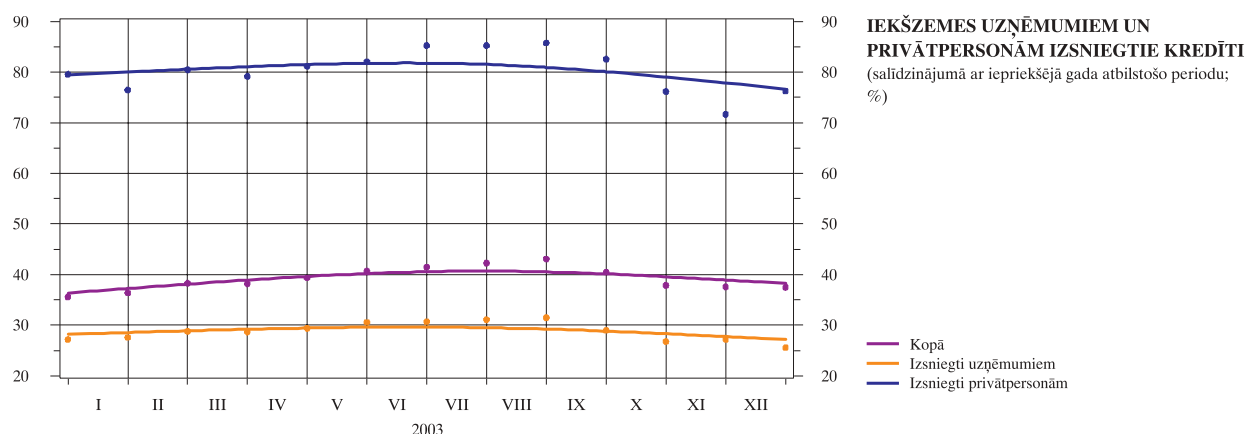
Banku sektora aktīvi decembrī palielinājās par 210.3 milj. latu (līdz 5.6 mljrd. latu). Banku peļņa 2003. gadā sasniedza 71.6 milj. latu (par 27.0% vairāk nekā 2002. gadā).

Likviditāte banku sektorā decembrī būtiski uzlabojās, un procentu likmes naudas tirgū saruka. Starpbanku tirgū latos izsniegto kredītu vidējā svērtā procentu likme samazinājās līdz 3.2%, bet RIGIBOR uz nakti izsniegtajiem kredītiem decembra vidū saruka līdz 2.9–3.2% (mēneša sākumā – 4.5%). Savukārt ilgāka termiņa (3, 6 un 12 mēnešu) kredītiem RIGIBOR samazinājās nedaudz (par 0.1 procentu punktu) un vēl neietekmēja iekšzemes uzņēmumiem un privātpersonām latos izsniegto kredītu vidējās svērtās procentu likmes. Decembrī tās palielinājās par 0.2 procentu punktiem – līdz 5.8% īstermiņa kredītiem un līdz 7.4% ilgtermiņa kredītiem.

Latu likviditāti decembrī bankas paaugstināja, pārdodot Latvijas Bankai ārvalstu valūtu 55.2 milj. latu apjomā. Mazāks nekā novembrī bija Latvijas Bankas organizētajās *repo* izsolēs izsniegto kredītu apjoms (210.4 milj. latu), bet valūtas mijmaiņas darījumu apjoms palielinājās līdz 137.7 milj. latu. Tomēr atšķirīgās termiņstruktūras ietekmē *repo* kredītu atlikums decembra beigās bija lielāks, bet valūtas mijmaiņas darījumu atlikums – mazāks nekā novembra beigās. Vairāk nekā iepriekšējā mēnesī bankas aizņēmās iekšzemes starpbanku tīrū (latos izsniegto kredītu apgrozījums tajā pieauga 1.6 reizes – līdz 469.6 milj. latu). Latvijas Bankas tīrie ārējie aktīvi decembrī palielinājās par 1.4% (līdz 824.0 milj. latu). Emitētās nacionālās valūtas segums ar Latvijas Bankas tīrajiem ārējiem aktīviem decembra beigās bija 102.1%.

ASV dolāra kurss pasaules valūtas tīrū turpināja pazemināties. Attiecībā pret latu ASV dolāra kurss decembrī kritās par 2.2% un Japānas jenas kurss – par 0.2%, bet eiro un Lielbritānijas sterliņu mārciņas kurss pieauga attiecīgi par 2.1% un 1.5%.

Decembrī notika viena valsts iekšējā aizņēmuma 12 mēnešu parādzīmju izsole, kurā no piedāvātajām parādzīmēm 9.6 milj. latu apjomā pārdeva parādzīmes 4.5 milj. latu apjomā. Parādzīmju vidējā diskonta likme bija par

	2003	
	XI	XII
Rūpniecības produkcijas fiziskā apjoma indeksa pārmaiņas (salīdzinot ar iepriekšējā gada atbilstošo periodu; %)	2.9	*
Patēriņa cenu indeksa pārmaiņas		
Mēneša (%)	0.5	0.2
Gada (%)	3.6	3.6
Patēriņa cenu gada pamatinflācija (%)	2.6	2.6
Reģistrēto bezdarbnieku skaits perioda beigās	90 214	90 551
Bezdarba līmenis (% no ekonomiski aktīvo iedzīvotāju skaita)	8.5	8.6
Valsts konsolidētā kopbudžeta fiskālā bilance (milj. latu)	-5.3	-103.2
Ārējā tirdzniecība (milj. latu)		
Eksports	142.2	*
Imports	256.8	*
Bilance	-114.6	*

MAKROEKONOMISKIE RĀDĪTĀJI

* Datu vēl nav.

Avots: LR Centrālās statistikas pārvaldes dati.

MONETĀRIE RĀDĪTĀJI(perioda beigās; milj. latu)
(perioda beigās; milj. ASV dolāru)*

	2003	
	XI	XII
Banku sistēma		
M2X	2 159.3	2 258.7
Skaidrā nauda apgrozībā (bez atlikumiem banku kasēs)	574.8	601.1
Iekšzemes uzņēmumu un privātpersonu noguldījumi	1 584.4	1 657.7
Pieprasījuma noguldījumi	929.0	941.7
Termiņnoguldījumi	655.4	716.0
M2D	1 524.9	1 634.9
Tīrie ārējie aktīvi	138.6	75.4
Tīrie iekšējie aktīvi	2 020.6	2 183.4
Kredīti iekšzemes uzņēmumiem un privātpersonām	2 469.0	2 542.6
Īstermiņa kredīti	394.4	405.2
Ilgtermiņa kredīti	2 074.6	2 137.4
Kredīts valdībai (neto)	140.3	250.2
Latvijas Banka		
M0	749.7	806.8
Skaidrā nauda apgrozībā	646.3	682.1
Noguldījumi Latvijas Bankā latos	103.4	124.6
Tīrie ārējie aktīvi	813.0	824.0
Tīrie iekšējie aktīvi	-63.3	-17.2
Kredīti	-2.8	44.4
Bankām	50.0	59.3
Valdībai (neto)	-52.8	-15.0
Pārējie aktīvi (neto)	-60.6	-61.6
Ārējās rezerves*	1 482.24	1 535.11
Zelts	98.41	102.67
Speciālās aizņēmuma tiesības	0	0.14
Rezerves pozīcija Starptautiskajā Valūtas fondā	0.08	0.08
Ārvalstu konvertējamās valūtas	1 383.75	1 432.22

**PROCENTU LIKMES UN LATVIJAS
BANKAS NOTEIKTIE ĀRVALSTU VALŪTU
KURSI**

	2003	
	XI	XII
Latos izsniegto iekšzemes starpbanku kredītu vidējā svērtā procentu likme	3.7	3.2
Iekšzemes uzņēmumiem un privātpersonām izsniegto kredītu procentu likmes		
Īstermiņa kredīti (izsniegti latos)	5.6	5.8
Īstermiņa kredīti (izsniegti OECD valstu valūtās)	3.9	4.5
Ilgtermiņa kredīti (izsniegti latos)	7.2	7.4
Ilgtermiņa kredīti (izsniegti OECD valstu valūtās)	4.7	4.2
No iekšzemes uzņēmumiem un privātpersonām piesaistīto noguldījumu procentu likmes		
Pieprasījuma noguldījumi (veikti latos)	0.9	0.8
Pieprasījuma noguldījumi (veikti OECD valstu valūtās)	0.7	0.6
Īstermiņa noguldījumi (veikti latos)	3.7	3.4
Īstermiņa noguldījumi (veikti OECD valstu valūtās)	1.5	1.7
Ilgtermiņa noguldījumi (veikti latos)	4.7	4.6
Ilgtermiņa noguldījumi (veikti OECD valstu valūtās)	3.3	2.8
Latvijas Bankas refinansēšanas likme (perioda beigās; %)	3.0	3.0
Ārvalstu valūtu kursi (perioda beigās)		
Ls pret USD	0.5530	0.5410
Ls pret GBP	0.9460	0.9600
Ls pret 100 JPY	0.5070	0.5060
Ls pret EUR	0.6600	0.6740

12 bāzes punktiem augstāka nekā iepriekšējā izsolē septembrī un sasniedza 3.49%. Valsts vērtspapīru apjoms apgrozībā decembrī palielinājās par 1.3% un perioda beigās bija 375.8 milj. latu (55.4% no tiem bija 5 gadu obligācijas, 25.9% – 10 gadu obligācijas un 12.2% – 12 mēnešu parādzīmes).

Decembrī turpinoties intensīvai dzelzceļa transporta darbībai, pārvadāto kravu apjoms salīdzinājumā ar iepriekšējā gada atbilstošo periodu palielinājās par 22.1%. Kravu apgrozījums Latvijas ostās salīdzinājumā ar iepriekšējā gada atbilstošo periodu pieauga par 4.4%, bet pa naftas produktu cauruļvadu transportētais apjoms – par 8.3%.

Novembrī palēninājās ražošanas izaugsmes temps rūpniecībā – apstrādes rūpniecības produkcijas sezonāli izlīdzinātais fiziskā apjoma indekss salīdzinājumā ar iepriekšējā gada atbilstošo periodu palielinājās tikai par 3.1%. Vēl lēnāks bija kāpums ieguves rūpniecībā un enerģētikas sektorā (attiecīgi 1.8% un 1.6%). Savukārt mazumtirdzniecības apgrozījums salīdzināmajās cenās pieauga par 10.4%.

Ražotāju cenu indekss decembrī salīdzinājumā ar iepriekšējo mēnesi nemainījās, bet salīdzinājumā ar iepriekšējā gada atbilstošo periodu palielinājās par 4.1%.

	2003	
	XI	XII
Banku rezerves	173.8	204.9
Nacionālā valūta banku kasēs	71.4	81.1
Noguldījumi Latvijas Bankā	102.4	123.8
Ārzemju aktīvi	2 226.0	2 202.4
Ārvalstu valūta banku kasēs	49.5	52.5
Prasības pret ārvalstu bankām	1 458.0	1 464.8
Prasības pret ārvalstu nebankām	689.5	666.3
Pārējie aktīvi	29.0	18.7
Prasības pret centrālo valdību (neto)	171.3	250.8
Prasības pret pašvaldībām (neto)	21.8	14.3
Prasības pret valsts uzņēmumiem	95.2	87.4
Prasības pret privātuzņēmumiem	1 686.7	1 722.8
Prasības pret privātpersonām	716.1	761.6
Neklasificētie aktīvi	343.1	400.0
Pamatlīdzekļi	115.1	116.2
Nauda ceļā	9.5	7.7
Pārējie aktīvi	54.8	56.0
Prasības pret iekšzemes kredītiestādēm (t.sk. ieguldījumi)	163.6	220.0
AKTĪVI PAVISAM	5 433.9	5 644.2
<i>Papildpostenis: aktīvi pārvaldīšanā</i>	<i>521.6</i>	<i>658.6</i>
Pieprasījuma noguldījumi	551.5	584.7
Valsts uzņēmumu	34.1	36.5
Privātuzņēmumu	243.9	261.4
Privātpersonu	273.5	286.7
Terminnoguldījumi	398.5	449.1
Valsts uzņēmumu	33.0	42.6
Privātuzņēmumu	119.3	141.6
Privātpersonu	246.2	264.9
Rezidentu noguldījumi ārvalstu valūtā	634.4	623.9
Valsts uzņēmumu	24.4	25.6
Privātuzņēmumu	208.1	202.1
Privātpersonu	402.0	396.2
Tranzītfondi	7.4	6.8
Ārzemju pasīvi	2 900.4	2 951.0
Saistības pret ārvalstu bankām	760.3	871.1
Saistības pret ārvalstu nebankām	2 008.7	1 999.1
Pārējie pasīvi (t.sk. pakārtotās saistības)	131.5	80.8
Saistības pret Latvijas Banku	50.0	59.3
Parāda vērtspapīri	48.0	52.2
Kapitāls un rezerves	465.0	482.9
Rezidentu	272.0	281.1
Nerezidentu	193.1	201.8
Uzkrājumi parādiem un saistībām	68.7	68.8
Neklasificētie pasīvi	310.1	365.5
Nauda ceļā	108.6	105.4
Pārējie pasīvi (t.sk. pakārtotās saistības)	50.8	51.8
Saistības pret iekšzemes kredītiestādēm	150.6	208.3
PASĪVI PAVISAM	5 433.9	5 644.2
<i>Papildpostenis: pasīvi pārvaldīšanā</i>	<i>521.6</i>	<i>658.6</i>

KREDĪTIESTĀŽU KOPSAVILKUMA BILANCE

(perioda beigās; milj. latu)

© Latvijas Banka, 2004

Pārpublicējot obligāta avota norāde.
Reģistrācijas apliecība Nr. 1718

Latvijas Banka
K. Valdemāra ielā 2a, Rīgā, LV-1050
Tālrunis: 702 2300 Fakss: 702 2420
<http://www.bank.lv>
info@bank.lv

Latvijas banku sistēmas un Latvijas Bankas monetāro rādītāju, kā arī starptautisko rezervju raksturlielumu publicēšanas datumi atrodami Starptautiskā Valūtas fonda Datu izplatīšanas standartu biļetena padomes interneta lapā (<http://dsbb.imf.org>). Šie dati visagrāk tiek publicēti Latvijas Bankas interneta lapā (<http://www.bank.lv>).